

PERSOONLIJK
Minister van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Lange Voorhout 8
Postbus 20015
2500 EA Den Haag
I mw. drs A.M. Pothof
T (070) 3424 344
E M.Pothof@rekenkamer.nl
W www.rekenkamer.nl

DATUM 1 mei 2014
BETREFT Oprichting Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Zuidvleugel BV ('Innovation Quarter')

Geachte heer Kamp,

In uw brief van 24 februari 2014, kenmerk FEZ / 14030306, stelt u ons op de hoogte van de mede-oprichting op 23 september 2013 van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Zuidvleugel BV ('Innovation Quarter'). Innovation Quarter heeft tot doel het stimuleren van de economische ontwikkeling van de regio Zuid-Holland.

In uw brief geeft u aan dat u bij de mede-oprichting van Innovation Quarter - per abuis - heeft nagelaten om de op grond van artikel 34 van de Comptabiliteitswet 2001 voorgeschreven voorhangprocedure te volgen. U verzoekt ons daarom het op grond van artikel 34 Comptabiliteitswet 2001 voorgeschreven overleg met de Algemene Rekenkamer alsnog te voeren. In dit kader brengen we graag onze aandachtspunten bij het voorstel onder uw aandacht:

Invloed via aandeelhouderschap beperkt

Bij de start van Innovation Quarter hebben de elf oprichters een startkapitaal van € 27,7 miljoen beschikbaar gesteld, waarvan € 10 miljoen ten laste komt van uw begroting. In tegenstelling tot het aandeelhouderschap in de andere vier regionale ontwikkelingsmaatschappijen, houdt de Staat in geval van Innovation Quarter een minderheidsbelang van (afgerond) 36,1%. Het minderheidsbelang heeft tot gevolg

dat u als aandeelhouder geen doorslaggevende stem heeft in de algemene vergadering.

2/4

Bovendien is er - in aanvulling op de statuten van de vennootschap - door de aandeelhouders en de vennootschap een stemovereenkomst gesloten. Uit de stemovereenkomst blijkt dat voor kaderstellende en controlerende besluiten geldt dat indien zowel u als de Provincie Zuid-Holland (samen 72,2% van de aandelen) een stem wensen uit te brengen vóór een besluit, dit besluit slechts zal worden genomen indien in totaal tenminste vier aandeelhouders instemmen. Hierdoor is uw invloed in de aandeelhoudersvergadering ingeperkt.

Het kabinet geeft in de recente *Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013* aan dat publieke belangen de aanleiding zijn voor het houden van een deelneming door de Staat. We vragen ons af hoe het minderheidsaandeel en de afspraken in de stemovereenkomst zich verhouden tot het in de *Nota Deelnemingenbeleid Rijksoverheid 2013* geformuleerde streven van het kabinet om via actief aandeelhouderschap bij te dragen aan de borging van publieke belangen.

Participantenraad vs. verantwoordelijkheid als subsidieverstrekker

Naast uw aandeelhoudersrol bent u voornemens om Innovation Quarter voor de kerntaken acquisitie en *business development* een jaarlijkse subsidie toe te kennen van € 1 miljoen, voor de jaren 2014 tot en met 2016. Vanuit uw rol als subsidieverstrekker neemt u zitting in de participantenraad van de onderneming, waarin de partijen die subsidie verstrekken zijn verenigd. De participantenraad wordt door de directie in de gelegenheid gesteld om zijn zienswijze omtrent het jaarplan van de onderneming kenbaar te maken.

Wij attenderen u erop dat uw deelname in de participantenraad onverlet laat dat u als subsidieverstrekker een zelfstandige bevoegdheid en verantwoordelijkheid heeft om te controleren of de door u verstrekte subsidie recht- en doelmatig wordt besteed en om in te grijpen als dit niet het geval mocht zijn.

Geen bevoegdheid rekenkamers om onderzoek ter plaatse te doen

Innovation Quarter bestaat uit de moedermaatschappij ROM Zuidvleugel BV en de dochtermaatschappij Participatiemaatschappij Zuidvleugel BV. De Staat houdt 36,1% van de aandelen in de moedermaatschappij. Dit betekent dat de Algemene Rekenkamer bij deze BV een controletaak en -bevoegdheden heeft op grond van artikel 91 eerste lid, aanhef en onder b van de Comptabiliteitswet 2001. De

bevoegdheid van de Algemene Rekenkamer strekt zich niet uit tot het doen van onderzoek ter plaatse bij Innovation Quarter.

3/4

De Comptabiliteitswet 2001 geeft de Algemene Rekenkamer uitsluitend de bevoegdheid om bij BV's en NV's ter plaatse onderzoek te doen indien de Staat (nagenoeg) alle aandelen houdt. Lokale rekenkamers kunnen – op grond van de Gemeentewet en de Provinciewet - onderzoek ter plaatse doen bij NV's en BV's als de gemeente/provincie meer dan 50% van het geplaatste aandelenkapitaal bezit. Het is evident dat de wetgever heeft beoogd dat bij een BV waarbij nagenoeg het gehele aandelenkapitaal wordt gehouden door overheden onafhankelijke rekenkamercontrole mogelijk moet zijn. Doordat elke overheid afzonderlijk minder dan 50% van de aandelen houdt in ROM Zuidvleugel BV, kunnen noch de lokale rekenkamers, noch de Algemene Rekenkamer ter plaatse onderzoek doen bij ROM Zuidvleugel BV. Bovendien strekken de bevoegdheden van de Algemene Rekenkamer zich niet uit tot de dochteronderneming Participatiemaatschappij Zuidvleugel BV. Dit is voor de Algemene Rekenkamer een punt van zorg, zeker nu het door de Staat beschikbaar gestelde startkapitaal van € 10 miljoen bestemd is voor participatieactiviteiten die worden uitgevoerd door de dochtermaatschappij. Wij zullen dit punt ook onder de aandacht brengen van de minister van Financiën, gezien zijn verantwoordelijkheid voor de Comptabiliteitswet 2001 en het deelnemingenbeleid, en van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, gezien zijn verantwoordelijkheid voor de Provincie- en Gemeentewet.

Naast het startkapitaal in de vorm van aandelen, bent u voornemens om vanuit uw beleidsrol Innovation Quarter voor de komende drie jaar een jaarlijkse subsidie te verlenen. Zolang door het Rijk een subsidie aan Innovation Quarter wordt verstrekt, heeft de Algemene Rekenkamer controlebevoegdheden bij de BV op grond van artikel 91 lid 1 onder c Comptabiliteitswet 2001.

Tot besluit

Een afschrift van deze brief zal door ons verstuurd worden aan de minister van Financiën, gezien zijn verantwoordelijkheid voor (de herziening van) de Comptabiliteitswet 2001 en het deelnemingenbeleid. Ook sturen we een afschrift naar de minister van BZK, gezien zijn verantwoordelijkheid voor de Provincie- en Gemeentewet. We gaan er vanuit dat u een afschrift van deze brief meezendt aan de Staten-Generaal bij uw melding van de oprichting van de BV.

Wij vertrouwen erop dat u bij een eventuele mede-oprichting van een ontwikkelingsmaatschappij voor de regio Noord-Holland, Utrecht en Flevoland (Noordvleugel) de op grond van artikel 34 Comptabiliteitswet 2001 voorgeschreven voorhangprocedure nauwlettend zult volgen.

4/4

Algemene Rekenkamer

drs. Arno P. Visser,
wnd. president

drs. P.J. Rozendal,
wnd. secretaris